

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א
לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 250

בהעלותך תשע"ב

לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו בתוך בני ישראל" (ט, ו-ז)
שאלתם של האנשים הטמאים אינה מובנת, לכאורה, כי מה היא הטענה "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו", והלא הם היו טמאים וידעו שזו הסבה שנגרעו? שמעתי מידידי ר' אפרים אשקלון, שאפשר לישב על פי באורו של האריז"ל לפסוק "וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת" (דברים כא, כב), אותו אמר בהלוית רבו, רבי משה קורדובירו, מחבר הספר "תמר דבורה": וכך אמר, "וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת", כלומר, אם ראית צדיק יסוד עולם נפטר, ואתה תמה, מדוע הוא הומת, היעלה על הדעת שמפאת עברות שעשה הומת? על כך אומרת לנו התורה: "ותלית אותו על עץ", כלומר את הסיבה למות של הצדיק יש לתלות וליחס לחטא על הדעת, שבגלל חטאו של אדם הראשון, נגזרה מיתה על האנושות כלה.

ואף האנשים הללו שנטמאו לנפש אדם, שהיו נושאי ארון יוסף לדעת רבי יוסי הגלילי, או מישאל ואליצפן שפנו את נדב ואביהוא מהמשכן לדעת רבי עקיבא (סכה כה ע"א), וטענו: "למה נגרע" ידעו את הסיבה שהם נגרעים מהקרבת הקרבן, אלא טענו "אנחנו טמאים לנפש אדם", כלומר לנפש אדם הראשון, שבגלל חטאו בעץ הדעת מתו יוסף הצדיק, או נדב ואביהוא, כי בודאי לא בחטאם מתו, אם כן, קבלו, מדוע מעשיו של אדם הראשון צריכים לגרם לנו שלא נוכל להקריב את הפסח במעדו?

"ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה" (י, כט)
בספר 'מעשה שהיה' הביא בשם רבי יוסף חיים פישמן זצ"ל רבה של מעזו-טעלעגד שבאר את הסיבה שאדם רגיל לכנות את אביו 'אבי מורי', ואת חמיו 'מורי חמי', משום שהאב הוא קדם כל 'אבי' ורק מרגע שהבן יודע לדבר מוטל עליו חיוב ללמדו תורה והופך הוא ל'רבי', לכן אומרים קודם אבי ואח"כ מורי. לעומת זאת אצל חותן, כיון שאסור לישא בת עם הארץ - ברגע שהוא נושא ונותן עמו בד"ת כמנהג העולם לפני השדוכין בכדי לבדוק אם הוא באמת ת"ח, הופך הוא מיד להיות רבו, שהרי אי אפשר שלא ילמד ממנו אות אחת. לכן אומרים קודם 'מורי' ואח"כ 'חמי'.

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה" (י, לה)
ברש"י: ויהי בנסע הארץ - עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו, לומר שאין זה מקומו. ולמה נכתב כאן, כדי להפסיק בין פרענות לפרענות.

"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" (ח, ב)
לכל האותיות יש, כידוע, חלק נסתר. אנו לא הוגים את האותיות בשלמותן, לא בדבור ולא בכתיבה. כך, לדוגמא, האות למ"ד מדברת ונכתבת רק עם הלי שבה, אולם יש לה מלוי - אלו הן האותיות מ' וד'. וכך כל האותיות.
ואומר רבנו יוסף חיים מבגדד "בן איש חי", כי מלוי האותיות של המלה "מנורה" שוות למלה "זית". כיצד? המלוי של האות מ"ם בגימטריא הוא ארבעים; מלויה של האות נו"ן שוה לחמשים ושש. מלויה של האות ו"ו עולה לשש. המלוי של האות רי"ש שוה לשלש מאות ועשר ומלוי האות ה"ה בגימטריא שוה לחמש. סך כל המלויים של אותיות המלה "מנורה" עולים לארבע מאות ושבע עשרה כמנין "זית" בגימטריא.
ולפי זה יסבר היטב הפסוק "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". "פני המנורה" הינו האותיות שבפנים המנורה, כלומר המלוי של האותיות "מנורה", שהוא שוה בגימטריא למלה "זית", על ידו "יאירו שבעת הנרות", שמצות הדלקת נרות המנורה בשמן זית.

"וזה מעשה המנרה מקשה זהב" (ח, ד)
תמה רבי שאול מאמסטרדם בספרו 'בנין אריאל', מדוע הוזקקה התורה להזכיר לנו כאן את העובדה שהמנורה היתה עשויה 'מקשה זהב', הרי מקומם של הדברים הוא בפרשת תרומה, שם כותבת התורה את אופן עשיית כלי המשכן ובכללם מנורת הזהב?
והנה, בפסוק ב' מביא רש"י את דברי חז"ל שלמדו מהמלה 'בהעלותך' 'שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומיטיב'. לפי זה מובן מדוע הזכירה התורה כאן שהמנורה היתה עשויה מקשה זהב, שאלולא כן היה מקום לתמוה מדוע הוזקק משה לעשות מדרגות בכדי שיוכל אהרן להיטיב את הנרות, הרי יכול היה הוא לעשות את המנורה פרקים פרקים, וכשיבוא אהרן להיטיב את הנרות יוריד הוא את הקנה למטה, ייטיב אותו ויחזירו למקומו.
ברם, כיון שצוהו הקב"ה לעשות את המנורה 'מקשה זהב' לא יכול היה משה לעשות באופן זה, ומעתה מובן מדוע הזכירה זאת התורה דוקא כאן, כאשר רומזת התורה לכך שעל משה לעשות מדרגות לצד המנורה.

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא; ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים

הפרנסה שהקב"ה נותן לנו צריכה להספיק עבורנו, אבל יש מי שאינו מסתפק בכך ומחליט לצאת לחפש עוד מקורות פרנסה.

הקב"ה נותן לכל אחד את האפשרות לעשות בענין זה כאות נפשו, רק שהתוצאה הבלתי נמנעת, אשר די קשה להבחין בה בתחילה היא, שהפרנסה מפסיקה להמתין בפתח הבית...

ומאחר שלא מדובר במנה של מן מוחשי, והמשתדל משכנע לגמרי שהוא עושה את ההשתדלות הנכונה ביותר, כמעט בלתי אפשרי לתקן זאת מיד, וכך יוצא שאותו אדם מעניש את עצמו ללא הרף.

לפי יסוד זה, באר **הרב חיים שימבורסקי** דבר נוסף. משה רבנו אמר לאהרן לקחת "מלא העמר מן" ולשים בצנצנת למשמרת (שמות טז, לג). ולכאורה, מדוע אמר לו 'מלא העמר' ולא 'עמר' בלבד?

אלא, שאהרן היה בודאי מאלו הממעייטים בלקיטת המן, אך כאן הרי לא היה ענין של השתדלות, לכן אמר לו משה לקחת "מלא העמר".

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (יב, ג)

לאחר שדברו אהרן ומרים סרה במשה על כך שלאחר מתן תורה בחר לפרוש מאשתו, מזכירה לנו התורה: 'והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה'. כיצד משתייכים לכאן הדברים?

באר **הרב מטשעבין**: במסכת שבת (פז ע"א) אומרת הגמרא שהסיבה שבחר משה רבנו לפרוש מאשתו, היתה משום שנשא קל וחמר בעצמו ואמר: 'ומה ישראל שלא דברה שכינה עמהן אלא שעה אחת, וקבע להן זמן, אמרה תורה 'והיו נכנים וגו' אל תגשו אל אשה', אני שכל שעה ושעה שכינה מדברת עמי, ואינו קובע לי זמן - על אחת כמה וכמה!!

אם כן, מה היתה איפוא טענתם של אהרן ומרים, הרי משה לא עשה זאת סתם, הוא דרש קל וחמר!

התשובה היא, משום שאהרן ומרים הכירו בקדושתו של משה! אהרן ומרים ידעו שישנו הבדל עצום בין כלל ישראל למשה רבנו, כלל ישראל הוצרכו לפרש מן האשה לפני מתן תורה, משום שלפי דרגתם, אלו לא היו פורשים מן האשה היה זה מפריע להם לקדושה הנצרכת לקבלת התורה. לעומת זאת, למשה רבנו, לפי גדל קדשתו ומדרגתו הגבוהה לא היו הדברים סותרים זה לזה, ועל כן טענו הם שלא היה לו לפרוש מן האשה.

בכדי להשיב על טענתם אומרת התורה 'והאיש משה ענו מאד...' משה יכול היה לדרוש את הקל וחמר, כיון שלרב ענותנותו לא הכיר כלל בהבדל האמור בינו לבין כלל ישראל, וכיון שנשא קל וחומר בעצמו פרש מן האשה.

מסופר על **רבי אברהם גרוז'ינסקי** זצ"ל הי"ד מנהלה הרוחני של ישיבת סלבודקא, שכאשר חלה פעם רבי אייזיק שר זצ"ל ואף רבי אברהם שרוי היה במצב בריאותי לא פשוט, הציע אחד התלמידים לכתוב מכתב לישיבת חברון בירושלים ולבקש מהם שישגרו מנין בחורים לכותל המערבי ע"מ לשאת תפילה עבור מנהליה הרוחניים של הישיבה בגולת ליטא.

כאשר הציג התלמיד את המכתב בפני רבי אברהם גער בו: התורה הקדושה יתרה בפרשת 'ויהי בנסעי' שני נוניין רק בכדי להפסיק בין פרענות לפרענות, ואתה הולך לדווח בנשימה אחת על שני ראשי ישיבה חולים!?

"שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכנו במדכה" (יא, ח)
ברש"י: אין שיט אלא לשון טיול.

מה פרוש המלה "שטו" ומהי ההבנה בדברי רש"י?

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל הסביר זאת על פי דברי **הזהר הקדוש**: "שטיא הוא דא", כלומר: מי שמתכוון להרים את מזונו מן הארץ הוא שוטה, מאחר שהוא נוקט ביותר מדי אמצעי השתדלות. בהתאם לכך הוא כותב לבנו, רבי שמואל בנימין: "ויותר מזה לא נכון בעיני לפי שעה לעשות, כי ידעת כי אינני מהדוחקים את השעה, ומצוה להשתדל במה דאפשר ולהניח ולבטוח בגמר הדבר על בעל היכולת יתברך שמו".

אמנם, אנו רחוקים מאד מן הדרגה הזו, אבל מכל מקום מחובתנו להתחזק בידיעה, שאל לו לאדם להתאמץ בהשתדלות, אלא אך ורק לעשות את מה שצריך לעשות.

דברים אלו - אומר **הרב דניאל אוהיון** - מונחים בפרושו של רש"י "לשון טיול", כלומר, הרשעים היו צריכים ללכת לחפש את המן שלהם במרחקים, ואלו לצדיקים הוא נפל בפתח הבית.

את ההבדל הזה בין צדיק לרשע יצרו האנשים עצמם ביום הראשון שבו ירד המן מן השמים - כל אחד מהם פתח את דלת ביתו וראה את המן המוכן לו שם. הצדיקים הכניסו אותו פנימה והודו על מה שקבלו, ואלו הרשעים אמרו: כל כך קצת? אין הקומץ משביע את הארי... צריך לחפש עוד... וכך יצאו ושוטטו במחנה, כשהם מלקטים עוד ועוד, כדי לשבוע.

אם כך אתם רוצים - אמר להם הקב"ה - גם מחר אתן לכם לעשות כן.

רק אחרי כמה ימי שוטטות הבחינו לפתע הרשעים, כי הכמות לא נהיית גדולה יותר למרות שהם אוספים יותר!...

בשלב זה מי ששב בתשובה - חזר לקבל את המן בפתח ביתו, ומי שלא שב - המשיך להרחיק נדוד מדי יום ביומו...

אף ההשתדלות שלנו בעיני פרנסה עומדת במבחן דומה -

